

Atsakymai j seminario metu užduotus klausimus:

1) Ar gali aplinkosaugos pareigūnas patekti į teritoriją nepranešęs?

Atsakymas

Aplinkos apsaugos kontrolę vykdantis pareigūnas pranešti iš anksto privalo tik apie planinį patikrinimą, o apie neplaninį patikrinimą ar prieš atliekant valstybinius laboratorinius tyrimus iš anksto nepranešama. Tačiau abiem atvejais atvykus prisistatoma, pateikiami patikrinimą atlikti leidžiantys dokumentai, kuriuos ūkio subjektas turi teisę patikrinti ir į teritoriją įsileisti pareigūnus.

Vadovaujantis Aplinkos apsaugos valstybinės aplinkos apsaugos kontrolės įstatymo 16 straipsniu:

„Tikrindamas juridinių asmenų veiklą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės **pareigūnas privalo**:

1) **prisistatyti** juridinio asmens savininkui, vadovui ar jų įgaliotam atstovui (toliau – juridinio asmens atstovas) ir **parodyti savo galias patvirtinantį dokumentą, nurodyti patikrinimo priežastį**;

2) **paiškinti juridinio asmens atstovui jo teisę dalyvauti patikrinime**, jo prašymu pateikti papildomą informaciją, tiesiogiai susijusią su patikrinimu;

3) nustatęs pažeidimą, dėl kurio yra kaltas juridinis asmuo, nurodyti juridinio asmens atstovui pažeidimo esmę ir pareigą nutraukti pažeidimą;

4) atlikęs patikrinimą surašyti patikrinimą įforminantį dokumentą. **Jeigu juridinio asmens atstovas patikrinime nedalyvauja dėl to, kad negalima jo rasti, arba vengia dalyvauti patikrinime, patikrinime turi dalyvauti liudytojas ir apie tai įrašoma patikrinimą įforminančiame dokumente**;

5) juridinio asmens, kurio veikla tikrinama, atstovo prašymu išklausti ir, jei reikia, užrašyti jo paaiškinimus arba, jeigu jie pateikiami raštu, priimti tikrinamo juridinio asmens atstovo raštu pateiktus paaiškinimus ir juos pridėti prie patikrinimo medžiagos.“

Vadovaujantis Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklių 4 priedu:

1. Ūkio subjektas turi šias pareigas patikrinimo metu:

<...>

1.1.1. **įsileisti prisistačiusius** aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės **pareigūnus** į ūkinės veiklos vykdymo vietą ir sudaryti sąlygas jų darbui;

<...>

2. Ūkio subjektas turi šias teises patikrinimo metu:

<...>

2.1.1. reikalauti, kad tikrintojas prisistatytų ūkio subjekto atstovui ir pateiktų savo įgaliojimus patvirtinančius dokumentus;

<...>

2.1.3. **likus ne mažiau kaip 10 darbo dienų iki planinio patikrinimo gauti raštišką arba elektroninį pranešimą**, nurodantį: atliekamo patikrinimo pagrindą, terminą, tikslą ir preliminarų dokumentų, kuriuos reikės pateikti patikrinimo metu, sąrašą, nuorodą į institucijos interneto svetainę, kurioje yra skelbiamas aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno, tikrinamo ūkio subjekto teisių ir pareigų sąrašas ir ūkio subjektui taikoma administracinė atsakomybė už atsisakymą teikti informaciją ir (ar) netinkamą elgesį aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno atžvilgiu;

<...>

2.2. teisė dalyvauti patikrinimo procese:

2.2.1. **dalyvauti tikrinant faktines aplinkybes**, išskyrus faktines aplinkybes, tikrinamas ne ūkio subjekto veiklos vietoje ar buveinėje, **žodžiu arba raštu teikti savo nuomonę bei paaiškinimus**;

2.2.2. **turėti atstovą**, atstovaujantį ūkio subjekto interesams;

<...>“

VALSTYBINIŲ LABORATORINIŲ TYRIMŲ ATVEJU:

Vadovaujantis Valstybinės aplinkos apsaugos kontrolės įstatymu:

3. **Aplinkos apsaugos agentūros darbuotojai, pateikę darbuotojo pažymėjimą ir nustatytos formos aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos pavedimą vykdyti valstybinius laboratorinius tyrimus**, be išankstinio įspėjimo tikrinamo objekto darbo metu arba

kai yra pagrįstos informacijos ar pagrįstų įtarimų, kad viršijami aplinkos apsaugos normatyvai ir (ar) kitaip neteisėtai teršiama aplinka, ir (ar) netinkamai tvarkomos atliekos, bet kuriuo metu turi teisę, laikydamiesi teisės aktuose nustatytų sąlygų, pateikti į pavedime nurodytą teritoriją ir (ar) objektą ir atlikti pavedime nurodytus matavimus ir (ar) paimti ėminius.

Vadovaujantis Valstybinių laboratorinių tyrimų organizavimo, planavimo, pavedimų vykdyti tyrimus teikimo ir vykdymo, valstybinių laboratorinių tyrimų rezultatų teikimo tvarkos aprašu:

“13. Vykdamas valstybinius tyrimus Agentūros darbuotojas, atvykęs į objektą imti ėminius ir (ar) atlikti matavimus, pateikia darbuotojo pažymėjimą, metinio pavedimo ar neplaninio pavedimo kopiją ir prašo paskirti objekto atstovą dalyvauti imant ėminius ir (ar) atliekant matavimus ir patvirtintų apie dalyvavimą ėminių ėmimo ir (ar) matavimų dokumentuose. **Objekto atstovo nepaskyrimas arba delsimas jį paskirti (ilgiau kaip per 0,5 valandos nuo tyrimams atlikti atvykusio (-ų) darbuotojo (-ų) prisistatymo) ir sąlygų imti ėminius ir (ar) atlikti matavimus nesudarymas traktuojamas kaip kliudymas atlikti valstybinius tyrimus. Per minėtą laikotarpį nepaskyrus objekto atstovo, jei sąlygos tinkamos, ėminiai imami ir (ar) atliekami matavimai nedalyvaujant objekto atstovui. Ėminių ėmimo ir (ar) atliktų matavimų dokumentuose pažymima, kad objekto atstovas nepaskirtas.”**

2) **Jei privalomajame nurodyme nurodyti du aplinkosaugos pareigūnai, o atvyksta trys, ar privalo savininkas įleisti asmenį, kuris nėra įtrauktas į sąrašą?**

Atsakymas:

Patikrinimuose turi teisę dalyvauti tie aplinkos apsaugos kontrolę vykdančys pareigūnai, kurių vardai, pavardės, pareigos yra nurodytos dokumentuose, leidžiančiuose atlikti patikrinimus. Tačiau ūkio subjektas turi pareigą bendradarbiauti patikrinimo metu – pvz.: pareigūnai gali paprašyti leisti patikrinime dalyvauti naujai įdarbintam pareigūnui, kuriam naudinga dalyvauti patikrinime ir taip kelti darbinę kvalifikaciją ir pan.

Vadovaujantis Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę taisyklių 4 priedu:

„1. **Ūkio subjektas turi šias pareigas patikrinimo metu:**

1.1. pareiga bendradarbiauti:

1.1.1. **įsileisti prisistačiusius aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnus į ūkinės veiklos vykdymo vietą ir sudaryti sąlygas jų darbui;“**

Vadovaujantis Privalomojo nurodymo įvykdymo kontrolės tvarka:

“5. Patikrinimą dėl privalomojo nurodymo įvykdymo paprastai atlieka pareigūnas, surašęs privalomąjį nurodymą. **Dėl šio pareigūno užimtumo, nedarbingumo, rotacinių patikrinimų atvejais ar dėl kitų aplinkybių šiam pareigūnui negalint atlikti patikrinimo, patikrinimą atlieka bet kuris kitas, atsakingo asmens paskirtas pareigūnas.”**

3) **Pagal privalomąjį patikrinimą kaip pareigūnai privalo užduoti klausimus? Ar tai turi būti pateiktas raštas, ar elementarus email-as?**

Atsakymas:

Aplinkos apsaugos kontrolę vykdančias pareigūnas pranešti iš anksto privalo tik apie planinį patikrinimą, raštu pateikdamas preliminarų prašomų pateikti dokumentų sąrašą, o apie neplaninį patikrinimą iš anksto nepranešama. Patikrinimo metu pareigūnas gali užduoti klausimus žodžiu, prašyti pateikti patikrinimui papildomus dokumentus, juos peržiūrėti, pildyti patikrinimo klausimyną.

Vadovaujantis Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdamas aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklių 30 punktu, ne vėliau kaip prieš 10 darbo dienų iki planinio patikrinimo pradžios Kontrolę atliekantis administracijos padalinio pareigūnas privalo raštu arba elektroniniu paštu informuoti ūkio subjektą apie numatomą vykdyti patikrinimą, pateikdamas pranešimą apie planinį patikrinimą su nurodytu preliminarium prašomu pateikti dokumentų sąrašu.

Neplaninio patikrinimo metu ūkio subjektas iš anksto neinformuojamas, t. y. preliminarus prašomų pateikti dokumentų sąrašas nepateikiamas.

Bendri reikalavimai patikrinimų metu:

1. Ūkio subjektas turi šias pareigas patikrinimo metu:

<...>

1.1.3. aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės **pareigūnų reikalavimu pateikti paaiškinimus raštu ir (ar) žodžiu;**

<...>

1.2.1. prasidėjus patikrinimui pateikti visus patikrinimui atlikti būtinus dokumentus arba jų kopijas bei kitą aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų prašomą informaciją;

1.2.2. patikrinimo metu paaiškėjus, kad patikrinimui atlikti reikia ir kitų dokumentų ar (ir) informacijos, pateikti tokius dokumentus arba jų kopijas bei kitą aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų prašomą informaciją;

1.2.3. teikti tik teisingą, išsamią ir neiškraipytą informaciją;

1.2.4. dokumentus teikti lietuvių arba kita kalba kartu su vertimu;

<...>

Vadovaujantis Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklėmis:

„26. Pareigūnas, atlikdamas patikrinimą, turi teisę:

26.1. gauti paaiškinimus žodžiu ir raštu iš tikrinamo ūkio subjekto atstovų ar įgaliotų asmenų;

<...>

26.3. gauti su tikrinama veikla susijusius dokumentus. Negalima reikalauti pateikti konkrečios prašomos formos duomenų ar dokumentų, jeigu jų rengimas nenumatytas teisės aktuose, tam reikėtų sukurti dokumentus ar informacijos rinkmenas ir tai būtų susiję su neproporcingai didelėmis darbo ir laiko sąnaudomis;

<...>

26.7. patikrinimo metu paaiškėjus, kad yra būtinybė tikrinti ir kitas ūkio subjekto veiklos sritis, pareigūnas turi teisę pareikalauti ūkio subjekto pateikti papildomus dokumentus.

27. Pareigūnas, atlikdamas patikrinimą, privalo:

27.1. surinkti patikrinimui būtina informaciją apie ūkio subjekto veiklą;

<...>

27.4. patikrinti, ar surinkta informacija teisinga;

<...>

27.7. užpildyti kontrolinį klausimyną ir surašyti patikrinimo aktą, nustačius pažeidimus, nustatyti terminą jiems pašalinti ir (arba) pagal kompetenciją taikyti teisės aktuose numatytas teisinio poveikio priemones;“

4) Laba diena, norėjau paklausti dėl Aplinkos apsaugos pareigūnus tikrinamos įmonės lydinčio asmens, kai yra vykdomas neplaninis patikrinimas pavyzdžiui savaitgaliais, švenčių dienomis ar nakties metu ar darbuotojas ne darbo metu gali lydėti pareigūnus?

Atsakymas:

Tikrinamas ūkio subjektas turi teisę paskirti atsakingą asmenį, kuris dalyvautų atliekant neplaninį patikrinimą bei bendradarbiautų su patikrinimą atliekančiu pareigūnu.

Tačiau yra išimtinių išskirtinių atvejų, kai ūkio subjekto lydintis asmuo nedalyvauja. Pavyzdžiui, galimiems dideliems aplinkosauginiams pažeidimams, susijusiems ir su ikiteisminiais tyrimais pagal Baudžiamąjį kodeksą, nustatyti kartu veikiant kitoms valstybės tarnyboms vykdant slaptas operacijas ir pan.

ŪKIO SUBJEKTO TEISĖS

Vadovaujantis Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklėmis:

„V SKYRIUS

TIKRINAMO ŪKIO SUBJEKTO TEISĖS IR PAREIGOS

28. **Tikrinamas ūkio subjektas privalo:**

28.1. **paskirti atsakingą (-us) asmenį (-is)**, kuris (-ie) dalyvautų atliekant patikrinimą bei bendradarbiautų su patikrinimą atliekančiu (-iais) pareigūnu (-ais);“

<...>

APLINKOS APSAUGOS DEPARTAMENTO DARBUOTOJŲ TEISĖS

Vadovaujantis Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklėmis:

„IV SKYRIUS

PATIKRINIMĄ ATLIEKANČIO PAREIGŪNO TEISĖS IR PAREIGOS

26. **Pareigūnas, atlikdamas patikrinimą, turi teisę:**

<...>

26.2. **pateikęs tarnybinį pažymėjimą, atlikti patikrinimą, laisvai jeiti į tikrinamo ūkio subjekto teritoriją, objektą, patalpas darbo metu**, tikrinti dokumentus bei kitus patikrinimui reikalingus informacijos šaltinius, turimas patalpas, technines priemones bei materialinę bazę;

<...>“

Vadovaujantis Aplinkos apsaugos valstybinės aplinkos apsaugos kontrolės įstatymo 16 straipsniu:

„Tikrindamas juridinių asmenų veiklą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės **pareigūnas privalo:**

1) prisistatyti juridinio asmens savininkui, vadovui ar jų įgaliotam atstovui (toliau – juridinio asmens atstovas) ir parodyti savo galias patvirtinantį dokumentą, nurodyti patikrinimo priežastį;

2) paaiškinti juridinio asmens atstovui jo teisę dalyvauti patikrinime, jo prašymu pateikti papildomą informaciją, tiesiogiai susijusią su patikrinimu;

3) nustatęs pažeidimą, dėl kurio yra kaltas juridinis asmuo, nurodyti juridinio asmens atstovui pažeidimo esmę ir pareigą nutraukti pažeidimą;

4) atlikęs patikrinimą surašyti patikrinimą įforminantį dokumentą. **Jeigu juridinio asmens atstovas patikrinime nedalyvauja dėl to, kad negalima jo rasti, arba vengia dalyvauti patikrinime, patikrinime turi dalyvauti liudytojas ir apie tai įrašoma patikrinimą įforminančiame dokumente;**

5) juridinio asmens, kurio veikla tikrinama, atstovo prašymu išklausti ir, jei reikia, užrašyti jo paaiškinimus arba, jeigu jie pateikiami raštu, priimti tikrinamo juridinio asmens atstovo raštu pateiktus paaiškinimus ir juos pridėti prie patikrinimo medžiagos.“

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪROS DARBUOTOJŲ TEISĖS, ATLIEKANT VALSTYBINIUS LABORATORINIUS TYRIMUS

Vadovaujantis Valstybinės aplinkos apsaugos kontrolės įstatymu:

3. Aplinkos apsaugos agentūros darbuotojai, pateikę darbuotojo pažymėjimą ir nustatytos formos aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos pavedimą vykdyti valstybinius laboratorinius tyrimus, be išankstinio įspėjimo tikrinamo objekto darbo metu arba

kai yra pagrįstos informacijos ar pagrįstų įtarimų, kad viršijami aplinkos apsaugos normatyvai ir (ar) kitaip neteisėtai teršiama aplinka, ir (ar) netinkamai tvarkomos atliekos, bet kuriuo metu

turi teisę, laikydamiesi teisės aktuose nustatytų sąlygų, pateikti į pavedime nurodytą teritoriją ir (ar) objektą ir atlikti pavedime nurodytus matavimus ir (ar) paimti ėminius.

Vadovaujantis Valstybinių laboratorinių tyrimų organizavimo, planavimo, pavedimų vykdyti tyrimus teikimo ir vykdymo, valstybinių laboratorinių tyrimų rezultatų teikimo tvarkos aprašu:

“13. Vykdamas valstybinius tyrimus Agentūros darbuotojas, atvykęs į objektą imti ėminius ir (ar) atlikti matavimus, pateikia darbuotojo pažymėjimą, metinio pavedimo ar neplaninio pavedimo kopiją ir prašo paskirti objekto atstovą dalyvauti imant ėminius ir (ar) atliekant matavimus ir patvirtintų apie dalyvavimą ėminių ėmimo ir (ar) matavimų dokumentuose. **Objekto atstovo nepaskyrimas arba delsimas jį paskirti (ilgiau kaip per 0,5 valandos nuo tyrimams atlikti atvykusio (-ų) darbuotojo (-ų) prisistatymo) ir sąlygų imti ėminius ir (ar) atlikti matavimus nesudarymas traktuojamas kaip kliudymas atlikti valstybinius tyrimus. Per minėtą laikotarpį nepaskyrus objekto atstovo, jei sąlygos tinkamos, ėminiai imami ir (ar) atliekami matavimai nedalyvaujant objekto atstovui.** Ėminių ėmimo ir (ar) atliktų matavimų dokumentuose pažymima, kad objekto atstovas nepaskirtas.”

5) Mes turime mazuto ūkį (rezervinis kuras) ir šildymo sezono metu mes privalome laikyti pašildytą, t.y. paruoštą kurenimui. Mazuto ūkis įrengtas 1970 metais. Tipk-as galiojantis. Ar reikia koreguoti tipk-ą dėl kvapų?

Atsakymas:

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2020m. liepos 16 d. įsakymu Nr. D1-424 “Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. liepos 15 d. įsakymo Nr. D1-528 „Dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo”:

„2.2 veiklos vykdytojai, kuriems TIPK leidimas išduotas iki šio įsakymo įsigaliojimo, **per 4 metus nuo šio įsakymo įsigaliojimo (įsigaliojo 2020-07-17)** turi pasikeisti TIPK leidimo 19 punktą „Leidžiamas kvapo išmetimas ir kvapų valdymo (mažinimo) priemonės“ pagal šiuo įsakymu patvirtintus reikalavimus. Paraišką leidimo pakeitimui privaloma pateikti AAA atsižvelgiant į Taisyklėse nustatytus paraiškos derinimo ir leidimo išdavimo terminus.“

Atkreipkite dėmesį, kad reikalinga įvertinti visus kvapų šaltinius, esančius TIPK leidimo teritorijoje, įskaitant ir išsiskiriančius mazuto laikymo metu:

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2020m. liepos 16 d. įsakymu Nr. D1-424 “Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. liepos 15 d. įsakymo Nr. D1-528 „Dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo”:

„21. Paraiškoje leidimui <...> pakeisti turi būti nurodyta:

<...“

21.6. <...> informacija apie įrenginio <...> skleidžiamų kvapų atitiktį visuomenės sveikatos saugos teisės aktams, **numatomi skleisti kvapai** (kvapo emisijos rodikliai) **iš kiekvieno stacionaraus kvapų šaltinio**, kvapų valdymo (mažinimo) priemonės ir jų efektyvumo rodikliai <...>“